

Bildande av Källbyös naturreservat i Götene kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Källbyös naturreservat
Naturvårdsregister-ID:	2054002
Areal (ha):	Cirka 75 hektar, varav 52 hektar vatten
Lägesbeskrivning:	1,3 mil väster om Götene
Markägarkategori:	Staten
Fastighets- och sakägare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)
Förvaltare:	Länsstyrelsen Västra Götaland

Beslut om bland annat bildande

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Namnet ska vara Källbyös naturreservat.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen enligt bilaga 2 för naturreservatets långsiktiga vård. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är följande:

- Bevara en representativ del av Vänerskärgråden, med öar och skär, som har ett högt naturvärde och därför är av stor vikt för framför allt fågellivet.
- Bevara och utveckla naturvärden i områdets varierade sötvattensmiljöer, vilka bland annat är viktiga lek- och uppväxtområden för fiskfaunan i Vänern.
- Bevara och utveckla de naturvärden som finns knutna till en lövblandad barrskog med stort inslag av olika lövträdarter, grova tallar, en rik förekomst av död ved och spår av tidigare bete.

- Bevara och utveckla förutsättningarna för ett rikt fågelliv med bland annat lämpliga rastplatser, födosöksplatser och häckningsplatser för olika fåglar.

Syftet ska uppnås genom följande:

- Vatten land- och strandmiljöer skyddas från olika typer av exploatering.
- Skogen i området får utvecklas i stort sett fritt, med möjlighet till återinförande av bete i hela området och naturvårdande skötselåtgärder såsom att friställa naturvårds träd och dess ersättare, mestadels tall.
- Maden mellan Lillön och Repholmen sköts om möjligt genom bete och/eller slåtter, den ska hållas fri från uppkommande sly.
- Områdets hydrologi lämnas opåverkad.
- Vädjandeskyltar om att hänsyn ska tas till fågellivet sätts upp vid behov.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Uppföra byggnad eller annan anläggning.
Förbudet gäller inte stängsel eller hägnad kring betesmark.
2. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra eller påla.
3. Anordna deponi eller annat upplag, fylla ut eller tippa massor.
4. Påverka områdets hydrologi genom att dika, dikesrensa, dämna, avleda, omleda eller valla in.
5. Avverka, gallra, röja, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
6. Stödutfodra i annat fall än vid samling eller hantering av betesdjur.
7. Sätta ut, så eller plantera arter av något slag.

8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödsel.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det också förbjudet att göra följande:

9. Uppföra jakttorn eller annan anläggning för jakt.

Undantag

Föreskrifterna enligt A ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B nedan).
2. För kustbevakning, räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis i samband med utryckning eller verksamhetsutövning.
3. Vid genomförande av åtgärder som har tillstånd enligt föreskriften A9 gäller inte förbuden enligt A1–A8, om förbuden hindrar genomförandet.

B. Föreskrifter om förpliktelser att tåla intrång (7 kap. 6 § miljöbalken)

Detta gäller hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder genomförs för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Naturreservatets gränser märks ut i terrängen.
2. Informationsskyltar sätts upp och underhålls.
3. Bekämpning av invasiva främmande arter.
4. Eventuell betesdrift med tillhörande åtgärder inklusive uppsättning och underhåll av stängsel.
5. Friställande av naturvårdsträd och dess ersättare.
6. Slätter med tillhörande åtgärder i madområdet. Detta inkluderar röjning av sly och buskar (även på skären och passage från Repholmen till Lillön) samt bränning av material på lämplig plats.
7. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
8. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap.

30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller inte i samband med uttransport av fällt vilt med så kallad älghugare, fyrhjuling eller motsvarande.
2. Ha hund okopplad under tiden 1 mars–30 september. Förbudet gäller inte i samband med skötsel av naturreservatet, jakt eller eftersök av skadat vilt.
3. Ta bort eller på annat sätt skada döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
4. Sätta ut, så eller plantera arter av något slag.
5. Elda annat än i medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande.
6. Övernatta eller förtöja båt eller annan farkost mer än två nätter i sträck på samma plats.

Undantag

Ordningsföreskrifterna enligt C ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B ovan).
2. När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar, vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.
3. För kustbevakning, räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis i samband med utryckning eller verksamhetsutövning.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Skälen för beslutet

Källbyös naturreservat utgörs av öarna Källbyö, Lillön och Repholmen med omgivande skär som ligger i Kinnevikens i sydöstra Vänern. Området består i stort av mad, lövblandad barrskog och vatten. I skogen förekommer spår av tidigare bete och det finns en del död ved. Både skogen, den öppna maden och vattnet däromkring är värdefulla platser för framför allt fågellivet. På Källbyö finns lämpliga boträd för olika rovfåglar. Vassar och grunda vikar utgör viktiga rast-, häcknings- och födosöksplatser för många olika fågelarter såsom sävsparv,

trastsångare, olika doppingar, gräsand och knipa. Olika måsfåglar rör sig i närområdet och små- och storskrake kan man se på de öppna skären.

Källbyö bildar med sitt läge, i närhet till naturreservatet Östra och Västra Fågelön med sitt rika fågelliv, till en större sammanhängande värdekärna för Vänerskärsgårdens fågelliv. Östra och Västra Fågelön ligger endast en och en halv kilometer norr om Källbyös naturreservat. Vänerskärsgården med Kinnekulle är utsett till biosfärområde av Unesco för sina höga bevarandevärden. Därtill ligger området i vördetrakt för triviallövskog och ädellövskog. Hela naturreservatet är en viktig lokal för fågellivet både inom reservatet, och som en del av Vänerskärsgården.

Genom bildande av reservatet säkerställs att naturvärdena i området bibehålls och kan få passande skötsel. Skötselplanen möjliggör bete i skogsområdet och friställning av naturvårdsträd och dess ersättare. För att hindra igenväxning av maden bör den skötas genom bete och/eller slåtter. Förutom mad och skog finns några små skär i området vilka bör hållas öppna till förmån för fåglar. Med tiden kommer områdets naturvärden att utvecklas och förstärkas.

Källbyös naturreservat bidrar till att uppfylla de av riksdagen antagna miljömålen levande skogar, myllrande våtmarker, ett rikt växt- och djurliv och levande sjöar och vattendrag.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för en konsekvensutredning av de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt C, eftersom de innebär så begränsade konsekvenser. Detta enligt vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Beslutets förenlighet med bland annat riksintressen, planer och områdesbestämmelser

- Hela eller delar av naturreservatet ligger inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1-2 §§ miljöbalken och riksintresse för yrkesfiske, sjöar.
- Vattenområdet i naturreservatet har pekats ut som särskilt värdefullt vatten av Naturvårdsverket och dåvarande Fiskeriverket. Delar av vattenområdet har av Riksantikvarieämbetet pekats ut som särskilt värdefullt vatten.
- Riksantikvarieämbetet har registrerat en övrig kulturhistorisk lämning i form av en fartygs-/båtlämning i vattenområdet inom naturreservatet.
- Lillön, Repholmen och madområdet ingick i Länsstyrelsens våtmarksinventering år 1981–1985, och bedömdes ha höga naturvärden kopplade till våtmark.

- Skogsstyrelsen har registrerat alsumpskogen på Källbyö som ett objekt med naturvärde.
- Naturreservatsområdet ingår i Länsstyrelsen i Västra Götalands regionala vattenförsörjningsplan för dricksvatten, som en nationellt viktig dricksvattenresurs då det ligger i Väneren.
- Unesco har utsett Vänerskärgråden med Kinnekulle till biosfärområde. Naturreservatet ligger inom detta område.

Länsstyrelsen bedömer därför att naturreservatet stämmer överens med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom att bilda naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Bestämmelser enligt skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen (1993:1096) eller Skogsstyrelsens föreskrifter gäller inte om dessa strider mot föreskrifterna för naturreservatet. Detta framgår av 4 § skogsvårdslagen (1979:429).

Annan lagstiftning gäller

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om strandskydd, generella biotopskydd och vattenverksamhet.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser.
- Fiskebestämmelser i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling.

- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförfordningen
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Bestämmelser om skyltning, till exempel lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.
- Lagen om skydd mot olyckor till exempel generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.
- Kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av ärendet

Frågan om områdesskydd initierades år 2019 genom att en representant för ägarna till samfälligheten Källby S:5 anmälde fastigheten till förmån för reservatsbildning genom en intresseanmälan för skydd. Länsstyrelsen gjorde bedömningen att det var ett intressant område att jobba vidare med, framför allt med tanke på fågellivet i Vänerskärgården.

Samfälligheten såldes till Naturvårdsverket 2022. All mark i naturreservatet ägs av Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen har förelagt samtliga markägare och andra sakägare att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Detta enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Myndighetssamråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har genomförts med Götene kommun, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges Geologiska Undersökning och Skogsstyrelsen.

Trafikverket, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Statens Geotekniska institut, LRF Västra Götaland, Mellersta Götalands Jordägareförening, Naturskyddsföreningen i Väst, Naturskyddsföreningen Götene-Kinneulle, Sportfiskarna region väst, Västergötlands ornitologiska förening, Lidköpings fågelklubb, Västergötlands Botaniska förening, fd ägare Källbytorps byalag; Göran Paulsson och Bengt Stenerås, Källby scoutkår, Söllschers Lantmäterikonsult AB, ägare till oregistrerad samfällighet fiske i Väner: Gustavsson Gösta Ingemar, Hamilton Edvard, Helmrich Christina Mari-Ann, Helmrich Robert, Karlsson Dan, Karlsson Elin, Sigurd Jonas, har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna synpunkter

Götene kommun svarar att en informationsskylt kan placeras bredvid andra skyltar om naturreservat som redan finns i Blombergs hamn. Sveriges Geologiska Undersökning avstår från att yttra sig i ärendet. Skogsstyrelsen ställer sig positiva till att naturreservatet bildas och har inga synpunkter. Trafikverket, Sjöfartsverket och Kustbevakningen har inget att erinra.

Statens Geotekniska institut - SGI vill uppmärksamma Länsstyrelsen om att det enligt de statliga planeringsunderlagen finns aktsamhetsområden för skred i finkorniga jordarter (SGU) samt eroderbara stränder (SGU) inom området. Med anledning av att reservatsföreskrifterna inte medger en förändrad markanvändning, exempelvis byggnation eller schaktning har SGI inga synpunkter på föreslagen reservatsbildning.

Hans Sollerman som är närmsta granne till naturreservatet ställer sig positiv till att naturreservatet bildas.

Djurhållaren i området Ingemar Hilmersson undrar över föreskriften förbud mot stödutfodring, vid hantering av djuren måste stödutfodring tillåtas. Ingemar föreslår också att man i skötselplanen gör det möjligt att röja fram en passage genom al och vide på Repholmen för att enklare kunna sköta tillsyn av djuren och bättre komma fram till Lillön.

Länsstyrelsens kommentar: Föreskrift A6 har förtydligats, det är tillåtet att stödutfodra i samband med samling eller hantering av djuren. Skötselplanen har kompletterats, i skötselområde 2 är det möjligt att röja fram en passage till Lillön.

Naturskyddsföreningen Götene- Naturskyddsföreningen ställer sig positiv till förslaget. De anser att det vore värdefullt att få området inventerat vad gäller vegetation och fågelliv, med uppföljningar. Om vädjandeskyltar för fågellivet inte på sikt är tillräckligt kan fågelskydd komma i fråga.

Länsstyrelsens kommentar: Fågellivet inventeras och följs upp på olika sätt i Vänerskärgården. Länsstyrelsen kommer att följa utvecklingen på ön och avgöra om ett fågelskydd kan vara mer passande framöver.

Göran Paulsson, Bengt Stenerås representanter för Källbytorps byalag (f d ägare)- ställer sig positiva till förslag om naturreservat. Reservatsområdet bör utökas i nordost så att hela det norra skäret ingår. Nordskogs Jaktlag bör få ta del av beslutet. *Länsstyrelsens kommentar:* Gränsen i nordost går i en traktgräns som är naturlig att följa, gränsen kommer inte att ändras. Länsstyrelsen har varit i kontakt med jaktlaget.

Detta beslut ska skickas till sakägare och övriga berörda enligt sändlistan i bilaga 5.

Ersättningstalan

Rätten till ersättning upphör ett år efter att beslut om naturreservat har vunnit laga kraft. Det innebär att om Länsstyrelsen beslutar att bilda ett naturreservat (utan att ersättningsfrågorna är lösta) har parterna ett år på sig att lösa ersättningsfrågan på frivillig väg. Om ni inte kan komma överens om ersättningen under denna tid behöver du som sakägare stämma staten i mark- och miljödomstolen. Annars förlorar du rätten till ersättning. Detta enligt 31 kap. 13 § miljöbalken.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 6, "Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut".

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Nya Lidköpings-tidningen och Skaraborgsbygden.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

De som medverkat i beslutet

I detta ärende har länsöverdirektör Jörgen Peters beslutat. Naturvårdshandläggare Helena Bager har varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Johan Jannert och länsjurist Linda Granström medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Hantering av personuppgifter

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/personuppgifter

Bilagor

Bilaga 1 Beslutskarta

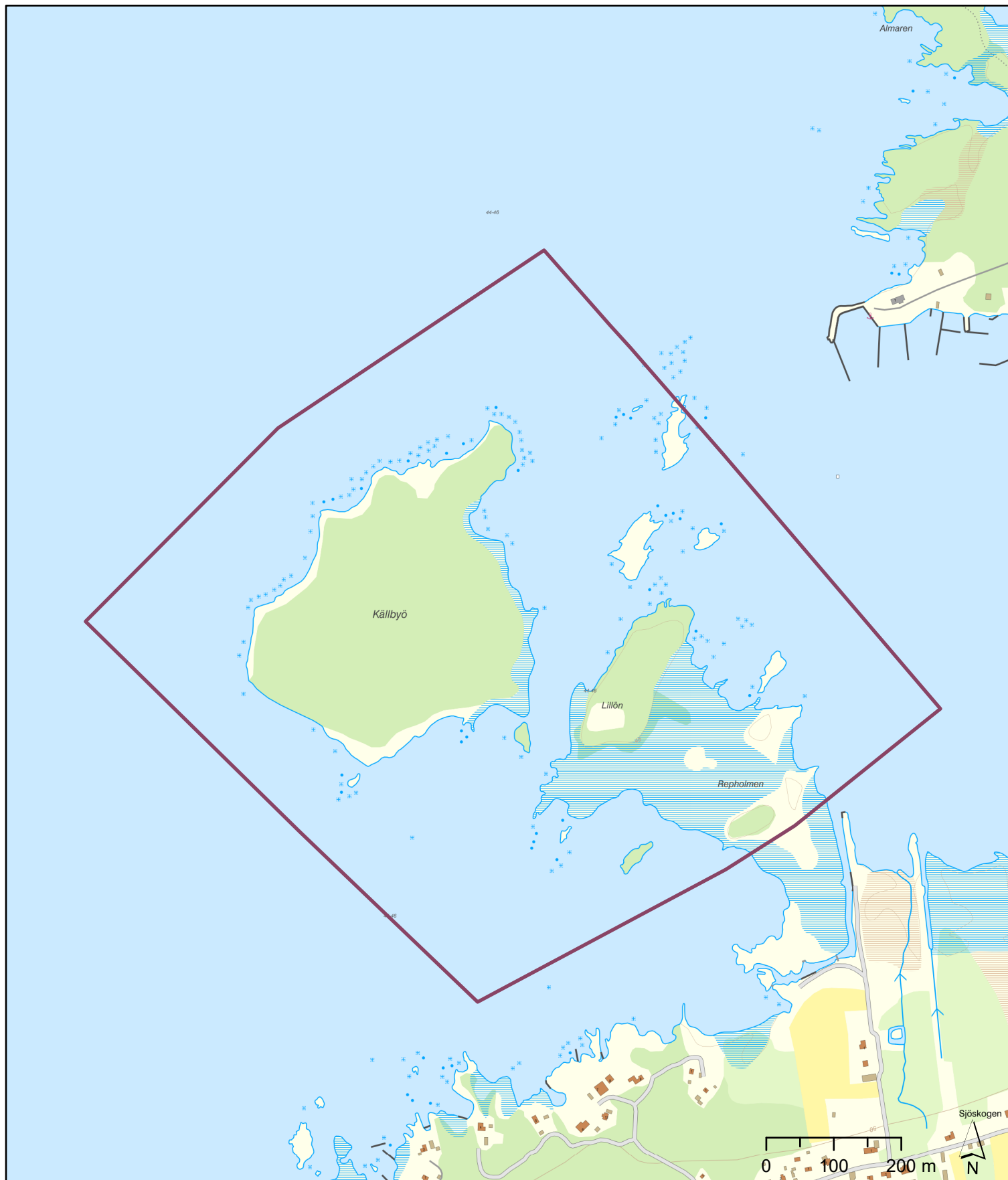
Bilaga 2 Översiktskarta

Bilaga 3 Skötselplan

Bilaga 4 Sakägarförteckning

Bilaga 5 Sändlista

Bilaga 6 Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Bilaga 1. Beslutskarta Källbyös naturreservat i Götene kommun

Illustrationskarta till beslut om Källbyös naturreservat. Tillhör Länsstyrelsens beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken 2024-10-21, dnr 511-22348-2021

 Källbyös naturreservat

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 2. Översiktskarta beslut om
Källbyös naturreservat. Tillhör
Länsstyrelsens beslut om naturreservat
enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2024-10-21, dnr 511-22348-2021

